

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 24 listopada 2016 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi XI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie W. W. (1) od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. z dnia 26 lipca 2016 roku odmawiającej wszczęcia postępowania z wniosku z dnia 20 czerwca 2016 roku o ponowne ustalenie zobowiązania stwierdzonego decyzją z 28 lutego 2006 roku, znak (...).

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne.

Decyzją z dnia 28 lutego 2006 roku. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił W. W. (1) prawa od zasiłku chorobowego za okresy tam wskazane i zobowiązał wnioskodawcę do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego pobranego za okres od 26 kwietnia 2003 roku do 10 sierpnia 2003 roku w kwocie 14.056,29 zł. wraz z ustawowymi odsetkami w wysokości 4.732,11 zł. (...). W uzasadnieniu decyzji wskazano, że żądana kwota zwrotu ulega pomniejszeniu o kwoty przysługującym wnioskodawcy zasiłku chorobowego za okresy od 26 kwietnia 2004 roku do 10 sierpnia 2004 roku i od 9 czerwca 2005 roku do 2 listopada 2005 roku w łącznej wysokości 4.839,32 zł. Należność główna podlegająca zwrotowi wynosi zatem 9.216,97 zł. Prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 22 listopada 2012 roku w sprawie VII Ua 77/12 odwołanie wnioskodawcy od decyzji z dnia 28 lutego 2006 roku zostało oddalone.

W dniu 20 czerwca 2016 roku pełnomocnik W. W. złożył wniosek o ponowne ustalenie zobowiązania do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego na podstawie art. 83 a ustawy z dnia 13 października o systemie ubezpieczeń społecznych. We wniosku zawarto szerokie rozważania prawne na temat wykładni art. 83 a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Zarzucono, że organ rentowy nie wskazał w decyzji czy żądana kwota jest wyliczona netto czy brutto. Podniesiono, że odsetki zostały naliczone z naruszeniem prawa, bowiem wyliczono je do daty wydania decyzji. Odsetki powinny być liczone dopiero od daty doręczenia decyzji. Odsetki uległy przedawnieniu zgodnie z przepisami kodeksu cywilnego. Pełnomocnik poruszył również kwestię „kompensaty” sumy nienależnie pobranego zasiłku z zasiłkiem należnym za późniejsze okresy. Dokonanie potrącenia należnych zasiłków na poczet zaległości miało pozbawić ubezpieczonego prawa odwołania się do Sądu.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy uznał, iż odwołanie wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

Przytaczając treść art. 83 a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 ze zm.) Sąd meriti wskazał, że we wniosku z dnia 20 czerwca 2016 roku, a także w odwołaniu od decyzji z dnia 26 lipca 2016 roku, w którym powtórzono argumenty zawarte we wniosku, nie zostały przedłożone jakiegokolwiek nowe dowody, które miałyby wpływ na zobowiązanie stwierdzone decyzją z dnia 28 lutego 2006 roku. Nie ujawniono również żadnych nowych okoliczności. We wniosku z dnia 20 czerwca 2016 roku wskazano wyłącznie zarzuty do merytorycznej treści decyzji, które mogły być zgłoszone na etapie pierwszego postępowania odwoławczego, zakończonego prawomocnym wyrokiem z dnia 22 listopada 2012 roku w sprawie VII Ua77/12. Sąd Rejonowy odnosząc się do kwestii wyliczenia odsetek wskazał, że zmiana wykładni prawa nie stanowi podstawy do wznowienia postępowania na podstawie art. 83 a powołanej ustawy. Przepisy kodeksu cywilnego o przedawnieniu roszczeń nie mają zastosowania do świadczeń z ubezpieczeń społecznych, które zawierają odrębne regulacje w tym względzie. Brak jest również podstaw do wznowienia postępowania z powodu nie wskazania w decyzji, czy żądana kwota jest kwotą netto czy brutto. Kwestia ta powinna być badana na etapie odwołania od decyzji z dnia 28 lutego 2006 roku. Obecnie wnioskodawca może zwrócić się do organu rentowego o wyjaśnienie tej kwestii. Przyjmuje się, że zobowiązanie do zwrotu świadczeń obejmuje kwotę brutto, tj. zarówno kwotę wypłaconą przez organ rentowy ubezpieczonemu, jak i podatek, który organ rentowy jako płatnik odprowadza do US.

Odnosnie zaliczenia zasiłków należnych za okresy od 26 kwietnia 2004 roku do 10 sierpnia 2004 roku i od 9 czerwca 2005 roku do 2 listopada 2005 roku na poczet zaległości stwierdzonej decyzją z dnia 28 lutego 2006 roku Sąd Rejonowy wskazał, że zgodnie z art. 66 ust. 2 jeżeli świadczenie zostało pobrane nienależnie z winy ubezpieczonego lub wskutek okoliczności, o których mowa w art. 15-17 i art. 59 ust. 6 i 7, wypłacone kwoty podlegają potrąceniu z należnych ubezpieczonemu zasiłków bieżących oraz z innych świadczeń z ubezpieczeń społecznych lub ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Zarzuty do tak dokonanej „kompensaty” mogły zostać zgłoszone w trybie odwołania od decyzji z dnia 28 lutego 2006 roku.

Z uwagi na powyższe Sąd Rejonowy oddalił odwołanie W. W. (1) na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k. p. c.

Apelację od powyższego orzeczenia w całości wniósł pełnomocnik wnioskodawcy.

Zaskarżonemu wyrokowi apelujący zarzucił:

1. naruszenie art. 83a Ustawy z dn. 13.10.1998r o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137 poz. 887 ze zm.) poprzez błędną jego interpretację poprzez zawężenie jego zastosowania tylko do nowych dowodów lub do nowych okoliczności oraz poprzez przyjęcie, że postępowanie wszczęte na podstawie tego przepisu jest wznowieniem postępowania, oraz przez przyjęcie, że postępowanie to może zostać wszczęte tylko w razie istnienia przesłanek wymaganych dla wznowienia postępowania,
2. naruszenie art. 84 ust. 1 Ustawy z dn. 13.10.1998r o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez przyjęcie, że do należności z tytułu odsetek za opóźnienie w zwrocie nienależnie pobranych świadczeń ZUS nie stosuje się przepisów Kodeksu Cywilnego,
3. niewyjaśnienie okoliczności faktycznych w sprawie w zakresie ustalenia przesłanek wszczęcia postępowania z art. 83a Ustawy z dn. 13.10.1998r o systemie ubezpieczeń społecznych.

Mając powyższe na uwadze apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie zobowiązania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych do wszczęcia postępowania i wydania decyzji ustalającej ponownie zobowiązania W. W. (1) w zakresie kwoty głównej z tytułu zwrotu nienależnie wypłaconych świadczeń i odsetek za opóźnienie w zapłacie oraz o zasądzenie na rzecz odwołującego się kosztów zastępstwa prawnego za obie instancje według norm przepisanych.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 12 kwietnia 2017 roku pełnomocnik wnioskodawcy poparł apelację i oświadczył, że okolicznością uzasadniającą wznowienie postępowania przez organ rentowy jest niezasadne naliczenie odsetek od daty wypłaty świadczenia do dnia wydania decyzji oraz nieprawidłowe określenie stanu zadłużenia wnioskodawcy w sposób sprzeczny, jeśli mieć na względzie sentencję decyzji i jej uzasadnienie w końcowej części. Pełnomocnik pozwanego organu rentowego wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył co następuje.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem orzeczenie Sądu pierwszej instancji jest prawidłowe i znajduje oparcie zarówno w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, jak i obowiązujących przepisach prawa.

Sąd Okręgowy w pełni aprobuje ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji i przyjmuje je za własne. Podziela również wywody prawne zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku i nie znajduje żadnych podstaw do jego zmiany bądź uchylecia.

Zgodnie z przepisem art. 83 a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 ze zm.) prawo lub zobowiązanie stwierdzone decyzją ostateczną Zakładu ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na to prawo lub zobowiązanie.

Z przepisu tego wynika, że ponowne ustalenie przez Zakład (z urzędu lub na wniosek) prawa lub zobowiązania jest dopuszczalne wtedy, gdy spełnione zostaną łącznie następujące przesłanki:

- prawo lub zobowiązanie stwierdzone zostało decyzją ostateczną Zakładu,
- po uprawomocnieniu się tej decyzji przedłożono Zakładowi nowe dowody lub ujawniono okoliczności,
- przedłożone nowe dowody lub ujawnione okoliczności istniały przed wydaniem decyzji,
- przedłożone nowe dowody lub ujawnione okoliczności mają wpływ na to prawo lub to zobowiązanie.

W niniejszej sprawie niewątpliwie spełniona została pierwsza z wyżej wymienionych przesłanek zastosowania przepisu art. 83 a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych - decyzja organu rentowego z dnia 28 lutego 2006 roku, którą odmówiono prawa od zasiłku chorobowego za okresy tam wskazane i zobowiązano wnioskodawcę do zwrotu nienależnego zasiłku chorobowego pobranego za okres od 26 kwietnia 2003 roku do 10 sierpnia 2003 roku w kwocie 14.056,29 zł. wraz z ustawowymi odsetkami w wysokości 4.732,11 zł. (...) stała się prawomocna. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 22 listopada 2012 roku w sprawie VII Ua 77/12 odwołanie wnioskodawcy od tej decyzji zostało prawomocnie oddalone.

Odnosnie drugiej z wyżej wymienionych przesłanek należy podnieść, że chodzi tu o nowe dowody lub okoliczności, które zostały przedłożone lub ujawnione po uprawomocnieniu się decyzji ostatecznej, a nie po dacie wydania takiej decyzji. W niniejszej sprawie mogą mieć zatem znaczenie prawne tylko te z dowodów lub okoliczności, które zostały przedłożone lub ujawnione organowi rentowemu po dniu 22 listopada 2012 roku.

Według skarżącego, okolicznościami uzasadniającymi wszczęcie postępowania przez organ rentowy jest niezasadne naliczenie odsetek od daty wypłaty świadczenia do dnia wydania decyzji i nieprawidłowe określenie stanu zadłużenia wnioskodawcy w sposób sprzeczny, jeśli mieć na względzie sentencję decyzji i jej uzasadnienie w końcowej części.

Stanowisko to jest nieprawidłowe, ponieważ wynika z błędnej interpretacji przepisu art. 83 a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 ze zm.). Z dyspozycji wskazanej normy prawnej wprost wynika, że wnioskodawca domagający się ponownego ustalenia zobowiązania jest zobowiązany przedłożyć organowi rentowemu nowe dowody lub ujawnić przed tym organem okoliczności, które istniały przed dniem wydania decyzji ostatecznej, ustalającej zobowiązanie wnioskodawcy. Zatem chodzi o okoliczności, które nie zostały uwzględnione w decyzji z dnia 28 lutego 2006 roku, które mogłyby być uznane za okoliczności mające wpływ na zobowiązanie ustalone tą decyzją, jednakże tylko pod warunkiem, że zostałyby one ujawnione organowi rentowemu po dniu uprawomocnienia się decyzji z dnia 28 lutego 2006 roku, a przed wydaniem decyzji w sprawie ponownego ustalenia zobowiązania na podstawie art. 83 a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Zauważyć należy, że sformułowane na rozprawie apelacyjnej w dniu 12 kwietnia 2017 roku przez pełnomocnika wnioskodawcy okoliczności mające stanowić przyczyny wznowienia postępowania lokują się w przedziale czasowym na moment wydania decyzji, nie zaś na okres wcześniejszy tj. jest przed jej wydaniem. Takie ujęcie wskazanych okoliczności pozwala przyjąć, że odwołujący się ma uwagi i zastrzeżenia co do braków decyzji z dnia 28 lutego 2006 roku, nie zaś do dowodów czy okoliczności istniejących wcześniej, a ujawnionych dopiero obecnie. Powołane przez skarżącego okoliczności mogły być podniesione, gdy toczyło się postępowanie odwoławcze przez Sądem Rejonowym, a następnie przed Sądem II instancji. Wówczas był stosowny czas, aby dokonać wzruszenia pod względem merytorycznym, jak i formalnym decyzji zobowiązującej do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego. Jeżeli decyzja ta była nieprawidłowa, to obowiązkiem wnioskodawcy było wyartykułowanie stosownych zarzutów w czasie przewidzianym do jej zaskarżenia. Nie jest natomiast dopuszczalne, by obecnie odwołujący się próbował podważyć zasadność prawomocnej decyzji z dnia 28 lutego 2006 roku w drodze zarzutów, których choć mógł, to jednak nie zgłosił w postępowaniu odwoławczym, które sam zainicjował. Przepis w swej treści jest kategoryczny i nie dopuszcza wykorzystywania instytucji wznowienia postępowania do wyjaśniania okoliczności, które mogły być rozważane w

poprzednio toczącym się postępowaniu. Zwłaszcza, że postępowanie z odwołania wnioskodawcy nie znalazło finału przed Sądem I instancji, lecz toczyło się także w Sądzie Najwyższym, który uwzględnił skargę kasacyjną. Dopiero po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy w Łodzi w dniu 22 listopada 2012 roku wydał orzeczenie, które stało się prawomocne. Zatem brak aktywności procesowej strony w poprzednio toczącym się postępowaniu nie może obecnie usprawiedliwiać wniosku o wznowienie postępowania. Jeszcze raz należy podkreślić, że podniesione przez apelującego okoliczności nie stanowiły w żadnym wypadku okoliczności zaistniałych przed wydaniem decyzji, o których mowa w przepisie art. 83 a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Reasumując - w kontekście powyższych rozważań - Sąd Okręgowy przyjął, iż prezentowana w apelacji argumentacja jest chybiona i jako taka nie może się ostać. Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie. Trafnie wywiódł na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, iż brak jest podstaw do ponownego ustalenia zobowiązania stwierdzonego decyzją ostateczną Zakładu.

Z tych też względów i na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił apelację, jako bezzasadną.

Przewodniczący Sędziowie

E.W.